

Mentorfórum – Mentorképzés

A TÁMOP – 4.1.2-08/1/B-2009-0007 Közép-Dunántúli Régió pedagógusképzését segítő szolgáltató és kutatóhálózat kialakítása címet viselő pályázat a három partner (Pannon Egyetem, Dunaiújvárosi Főiskola, Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola) együttműködésében valósult meg. A projekt keretein belül 2011. július 4–5–6-án Mentorfórumot tartottunk a konzorciumot vezető Pannon Egyetem épületében. Erre az alkalomra 225 pedagógus jelentkezett a Közép-Dunántúli Régióból (Komárom-Esztergom megye, Fejér megye, Veszprém megye), azokból az intézményekből, melyekkel a Pannon Egyetem szerződést kötött (mivel a Pannon Egyetem nem rendelkezik gyakorlóhellyel, ezért 87 iskolával – melyek között találunk általános, szakközépiskolát, szakiskolát, gimnáziumokat, alapítványi, egyházi, állami fenntartású szervezeteket – kötöttünk együttműködési megállapodást).

A program célja az volt, hogy a magunk eszközeivel előmozdítsuk térségünkben a mentorképzés ügyét, különös tekintettel a készülő tanári életpálya-modell koncepciójára. A találkozó menetrendjének vázlatát úgy igyekeztünk felépíteni, hogy a résztvevők számára tartalmas és változatos együttlétet biztosítsunk. A délelőttök folyamán plenáris előadásokat hallgathattak meg a résztvevő pedagógusok, délután pedig tematikus előadásokra, foglalkozásokra került sor szakterületenként (angol nyelv és irodalom; nyelv- és beszédfejlesztő, ember és társadalom műveltségterület (etika); hittan; informatika, környezettan; magyar nyelv és irodalom; német nyelv és irodalom, pedagógia). Látható, hogy a délutáni szekciófoglalkozások 9 szakterületen valósultak meg, így átfogtuk a Pannon Egyetem teljes tanári mesterszakos repertoárját.

A Mentorfórum 2011. július 4-én 9 órakor kezdődött a Hotel Magister konferenciatermében. A rendezvényünket Dr. Vancsó Ödön is megtisztelte, aki a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Felsőoktatási Fejlesztési Főosztályának főosztályvezető-helyettese, és aki a tanárképzés és továbbképzés jelenlegi rendszerében tervezett változásokról tartott előadást. A plenáris előadóink között szerepelt Dr. Kocsis Mihály is, aki az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Kutatási, Kutatásszervezési és Elemzési Központjának igazgatója. Továbbá plenáris előadást tartott Dr. Zsolnai Józsefné dr. Mátyási Mária, aki a Pannon Egyetem Neveléstudományi Intézetének intézetigazgatója, Dr. Pintér Márta, aki a Színháztudományi Tanszék vezetője, Dr. Navracsics Judit, aki az Alkalmazott Nyelvészeti és Nyelvoktatási Intézet intézetigazgatója, Dr. Gergó Zsuzsanna, aki a Társadalomtudományok és Nemzetközi Tanulmányok Intézetének docense, Dr. Padisák Judit, aki az MTA doktora, a Pannon Egyetem Limnológiai Intézeti Tanszékének intézetigazgatója, Dr. Kamarás István, aki az MTA doktora és az Antropológiai és Etika Tanszékét képviselte, Dr. H. Tóth Tibor a Magyar Nyelvtudományi Tanszék docenseként tartott előadást, Dr. Poór Zoltán pedig a Tanárképző Központ központvezetőjeként kapott megszólalási lehetőséget.

Bízunk abban, hogy ez a három júliusi nap kellő megalapozást és szakmai inspirációt adott ahhoz, hogy a terveink szerint 2012-ben, a Pannon Egyetemen induló mentorképzés a mentorforumhoz hasonlóan nagyszámú érdeklődő és tanulni vágyó pedagógust vonzzon majd az egyetemre.

Régióink iskoláiban felmérés előzte meg a mentorképzés akkreditációs folyamatának elindítását annak érdekében, hogy rálátásunk legyen arra, van-e igény egy olyan továbbképzésre, ami a mentorra válást tűzi ki célul. Az eredmények tükrében megállapíthatjuk, hogy régióinkban jelentős igény mutatkozott arra, hogy mentorképzést akkreditáltassunk és indítsunk. Az akkreditációs eljárásra két beadandó programot készítettünk: „közoktatási intézményi mentor” szakirányú továbbképzési szak, valamint „közoktatási intézményi mentor” szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak.

A képzésre olyan pedagógusok jelentkezését várjuk, akik főiskolai vagy egyetemi tanári diplomával, vagy a kétciklusú képzésben megszerzett mestertanári diplomával rendelkeznek, és legalább 3 éves közoktatási tapasztalatuk van. Mentorképzési modellünknek különlegessége és sajátja az, hogy négy pillére épül: szakterület, tantárgypedagógia, pedagógia/pszichológia, valamint a résztvevők praxisának tökéletesítése az új tanármoddellnek megfelelően. Mentorképzésünk maximálisan illeszkedne a tanári életpályamodell egy lehetséges útjához, a mentortanári irány választásához.

A mentor(ok) az(ok) a tanár(ok), aki(k) a tanárjelöltet segíti(k) a gyakorlati fél éve, éve során a tanári pályára való szocializálódási folyamatban. A tanárjelölt segítése igen összetett feladat, aminek magas szintű teljesítése csak úgy lehetséges, ha a mentor pedagógiai/pszichológiai, valamint az adott szakterülete(ke)n és neveléstudományból is naprakész, széleskörű tudással rendelkezik.

A jelenlegi összefüggő iskolai gyakorlatok azt mutatják, hogy a tanárjelölt gyakorlatvezetőjének kiválasztásakor sajnos nem minden esetben dönt az, hogy szakmailag milyen mértékben felkészült az adott pedagógus, illetve hogy a tanárjelölt számára megfelelő tanári modellt tud-e nyújtani. Annak érdekében, hogy a tanárképzés megújítása megtörténhessen, szükség van arra is, hogy tudatos, szakmailag megalapozott rendszere és kiválasztási elve legyen annak, hogy a pedagógusok közül ki lehet gyakorlatvezető mentortanár.

A tanárképzés átalakításának jelenlegi koncepciója értelmében el kell gondolkozni azon, hogy a mentorképzés, a tanárképzéssel összhangban, kétszakos legyen. A kétszakos mentorság azért volna fontos, mert ideális esetben egy pedagógus tudna foglalkozni a tanárjelölttel egy egész tanéven át, és mind a két szakterületen helytállóan tudná segíteni mentoráltját.

Magyarországon a vezetőtanár szerepnek van nagyobb hagyománya, hiszen azokban a városokban, ahol voltak/vannak gyakorlóiskolák, szükség volt arra, hogy több pedagógus, megfelelő gyakorlattal a háta mögött, vállaljon ilyen jellegű feladatot. Azonban a most formálódó értelmezés szerint a vezetőtanár és a mentortanár képesítés nem ugyanazt jelenti. A mentortanár feladata szerteágazóbb, összetettebb, és nem csupán a gyakorlóiskolák körére korlátozódik ez a tanári forma.

Magyarországon már több helyen indult mentorképzés. Volna lehetőség arra, hogy ezeket a már meglévő, akkreditált képzési struktúrákat és tartalmakat adaptáljuk és szerezzünk indítási engedélyt a kész programokhoz, de a Pannon Egyetem adottságait tekintve nem ezt látjuk célravezetőnek. Veszprémben nincsenek és nem is voltak kimondott gyakorlóiskolák, így azok a mentortanári képzések, amelyek ezen vezetőtanári hagyományokra épülnek, nem lennének hatékonyak a saját régióinkban.

Ezért úgy döntöttünk a Neveléstudományi Intézetben, hogy a most formálódó tanárképzési modellhez egy új, a veszprémi viszonyokat, adottságokat figyelembe vevő mentortanári képzést valósítunk meg. Természetesen a Pannon Egyetem Neveléstudományi Intézetében elkészülő mentortanári képzés nemcsak Veszprém város pedagógusai számá-

ra ad lehetőséget a továbbképzésre, hanem a közép-magyarországi régió pedagógusai számára is (ez egyébként a TAMOP 4.1.2/B projektben vállalt kötelezettségünk is).

A most elkészült képzésünk 4 féléves (szakvizsgás forma), valamint 2 féléves (akiknek már van szakvizsgájuk). A 4 félév alatt 120 kreditet, a 2 félév alatt 60 kreditet lehet megszerezni. A képzés elvégzésekor szakdolgozatot kell készíteni, majd szóbeli záróvizsgán kell ezt a munkát megvédeni, és bemutatni a gyakorlat során készített portfóliót, valamint számot adni a 4 félév, illetve a 2 félév során tanultakról.

Ízelítőül néhány ismeretkör a képzésünk modelltantervéből:

- A pedagógusképzés és a pedagóguskutatások követelményeinek ismerete.
- A pedagógusi szakképzettség szerinti specializációban az adott szakterület legújabb szaktudományi és tantárgypedagógiai ismeretei.
- A pedagógiai módszer- és eszköztár bővítése.
- A mentorálás elmélete és módszerei.
- A tanárjelöltekkel való foglalkozás nevelés- és oktatás-lélektani ismeretei.
- Mentori gyakorlat.

A modelltanterv ismeretkörei közül a pedagógiai módszer- és eszköztár bővítését és a mentorálás elmélete és módszerei ismeretkört emeljük ki. A pedagógiai módszer- és eszköztár bővítése modulon belül többféle témakörben mélyedhetnek el a képzésen részt vevők. A témacsoport legfőbb célja, hogy a résztvevők pedagógiai módszer- és eszköztárát bővítse a probléma- és feladatközpontúság, a digitális pedagógia, a differenciált munkaformák, a pedagógiai mérés és értékelés, valamint a tehetségfejlesztés és felzárkóztatás témaköreiben. A témacsoport különlegességét adja a környezetpedagógiai tudás. A mentorálás elmélete és módszerei modulon belül nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a képzésben részt vevők valóban olyan segítséget kaphassanak, amit a tényleges gyakorlati munka során kamatoztatni tudnak. A témacsoport legfőbb célja, hogy megismertesse a hallgatókkal a mentorálás alapjait, valamint elsajátíttassa velük a segítő beszélgetés és a tanácsadás módszertanát, a krízis- és konfliktuskezelés alapjait, továbbá bevezesse őket a szociális és életviteli kompetenciák világába, egyúttal eligazodást adjon prevenciós kérdésekben. A képzési modelltanterv ismeretkörei közül érdemes megemlíteni A tanárjelöltekkel való foglalkozás nevelés- és oktatás-lélektani ismereteit is. A témacsoport célja, hogy a hallgatókat megismertesse az életkorpedagógia alapjaival.

Bízunk abban, hogy elkészült és akkreditációra váró képzéseink felkeltik a tanulni vágyó pedagógusok érdeklődését, és tanárjelöltjeinket olyan pedagógusokhoz küldhetjük majd gyakorlatra, akik a saját intézményünkben végezték a mentorképzést, hiszen a tanárjelölt gyakorlatának mentorálására azokban a közoktatási intézményekben van lehetőség, amelyek a tanárképzés részét képező iskolai gyakorlatnak adnak otthont mint az adott felsőoktatási intézmény szerződött partnerei. Továbbá a mentori munkára szükség van abban az esetben is, ha az iskola vezetése a gyakornoki státuszban lévő kezdő pedagógusnál indokoltnak látja a szakmai segítséget. Ilyenformán egy hosszú távú, közös együttműködés lehetőségében bízunk.